

Év eleji ismétlő órák

A tanév elejét is általában ismétléssel szoktuk kezdeni. Úgy véljük, ennek az eljárásnak az indokolásával felesleges foglalkozni. Néhány gyakorlati példa bemutatásával azt kívánjuk érzékeltetni, hogy az év eleji ismétlések különböznek az év végi hasonló óráktól. Amíg az év végi ismétlő órák inkább lezáró, visszatekintő, szintetizáló jellegűek, az év közben tanultak végső rendezését vannak hivatva szolgálni, addig az év eleji ismétlések már inkább előre tekintenek és azokat az elemeket kívánják felfrissíteni, újolag megerősíteni — és ez nagyon lényeges —, amelyek a következő évi tananyag szilárd elsajátításának, a zökkenőmentes továbbhaladásnak képezik az alapját.

Nagyon jelentős tehát, hogy ne formálisan oldjuk meg az év eleji ismétlést. Ne csak azért ismételjünk, mert előírt, mert ismételnünk kell, hanem alapos elméleti előkészület után, amelynek során áttekintettük a két tanév tantervi anyagát — végezzük el a szükséges írásbeli felmérést. A tantervi követelmények és a felmérő dolgozat gondos kiértékelése, összevetése alapján állapíthatjuk meg az év eleji ismétlés feladatait konkrétan, az egyes tantárgyakon belül. Célunk a továbbhaladáshoz szükséges ismeretek, jártasságok és készségek újolagos biztosítása, küzdelem a felejtés ellen.

Általános elvként megjegyzendő, hogy ezek az ismétlő órák távolról sem olyan-nyira rendszerező jellegűek, mint az év eleji hasonló órák, hanem inkább „ismételtetőek”, ha szabad úgy mondani, inkább „gyakorlatoók”, az alkalmazás változatos formáit felmutatóak, készségképzőek. A hiányos, a feledésbe merült ismereteket addig kell az év elején ismételni, gyakorolni, sokszínűen, változatosan, amíg a továbbhaladáshoz nem biztosítottuk a szilárd alapokat. Érdekes vonása ez az év eleji ismétlésnek, ahol az ismétlésen belül az egyes órák erőteljesen, sőt azt is el lehet képzelni, hogy szinte kizárólagosan gyakorló jellegűek.

Az év eleji ismétlő órák ilyen felfogása, megszerkesztése és megoldása sokféle lehetséges változat mellett feltétlenül biztosítja a sikert: megalapozza az évi munkát.

Az év eleji ismétlő órák természetesen gazdag változatosságot mutatnak tantárgyanként, de osztályonként is. (Lásd a rajzórákat.) De aszerint is, hogy teljesen, vagy részben osztott osztályban kell megtartani. (Lásd az énekórákat.) Az alábbiakban tehát nem recepteket akarunk adni, és ezt erőteljesen hangsúlyozzuk, hanem eszmekeltés, problémafelvetés a célunk. Mert probléma aztán akad bőségesen. A rendszerezés és a gyakorlás viszonya, a rajz és ének év eleji ismétlésének tartalma és formái, kérdései, a felmérő dolgozat előkészítésének, kiértékelésének és további felhasználásának ügye stb.

Ennek a kérdésnek a tárgyalásával szeretnénk kartársaink figyelmét felhívni erre a pedagógiai felkészültséget, tudatosságot, alapos osztályismeret, nagy önállóságot kívánó problémának a jobb megoldására. Hangsúlyozni kívánjuk az év eleji ismétlések nagy jelentőségét és szeretnénk hinni, hogy ebben minden tisztelt olvasónk egyetért velünk.

Erdemes ezzel a kérdéssel foglalkozni. Szolgáljon ez a tanulmánygyűjtemény a tapasztalt kartársaknak összehasonlításra, vitára, a kevesebb tapasztalattal rendelkező nevelőknek pedig indításra, ösztönzésre, de semmiesetre sem formális követésre.